

# РЕШЕНИЕ

№ 9919

гр. София, 21.03.2025 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 21 състав**, в публично заседание на 27.02.2025 г. в следния състав:

**СЪДИЯ: Елена Попова**

при участието на секретаря Елица Делчева и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **9023** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 284 – чл. 286 ЗИНЗС, вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, във вр. с чл. 203 и сл. от АПК.

Образувано е по искова молба от Н. П. Р. – изтърпяващ наказание ЛС в затвора С. срещу ГД"Охрана" – Министерство на правосъдието, с която се иска да бъде осъден ответникът да му заплати сумата от 4500 лева, ведно със законната лихва от датата на завеждане на иска до пълното ѝ изплащане, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди в следствие на изтърпени неудобства по време на транспортирането му на 17.06.2022 г. във времето от 8.30 часа до 11.45 часа от затвора – [населено място] до затвора [населено място] с микробус на ответника с рег. [рег.номер на МПС] .

В исковата молба се твърди, че ищецът по време на посоченото транспортране е бил в бус в клетка с големина около 0. 45 см на 0. 45см на 190см и поради едрото му телосложение – 186 см височина и 130 кг тегло, превозът за него е представлявал изтезание, седалката била счупена и му била тясна. Не можел да се движи, защото бил с пранги, колан и белезници. Нямамо включен климатик, ищецът страдал от изтръпване на крайниците и потене. Здравословното му състояние се влошило и седмици след превоза се налагало да приема болкоуспокояващи медикаменти. Сочи, че транспортирането му било в противоречие с международните стандарти за транспортране на лица, лишени от свобода. Позовава се на чл. 3 от ЕКЗПЧОС и решения на ЕСПЧ.

Постъпил е писмен отговор на исковата молба, като в него се заявява становище за недопустимост и неоснователност на исковата претенция. Ответникът сочи, че ищецът не е представил доказателства относно незаконосъобразни актове, действия и бездействия на органи на държавата или на длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, с което да се ангажира отговорността по ЗОДОВ. Твърди, че искът не е насочен срещу специализиран орган по изпълнение на наказанията съгласно изискванията на чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС. Излага доводи, че по време на конвоирането автомобилът е бил с работеща климатична инсталация и ищецът не се е оплаквал от условията, както и че не е представено медицинско предписание, което да налага Н. Р. да бъде конвоиран при специални условия.

В хода на съдебното производство ищецът поддържа исковата молба и заявява, че превозното средство незаконосъобразно е било видоизменено, като не е било в съответствие с правилата за превоз на хора – лишени от свобода лица. Твърди, че местата в автомобила са променени - от 15 стандартно от производител са увеличени на 19 и щом като са увеличени с 4, значи драматично са намалили размера на помещенията, в които се настаняват лишените от свобода.

Ответникът - ГД "Охрана" - Министерство на правосъдието в последното съдебно заседание не изпраща представител.

Участващият по делото прокурор от СГП дава заключение, че исковата молба е недоказана по основание и размер.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

В изпълнение на заповед № 3-576/16.06.2022г. на директора на РД "Охрана – С. " лишеният от свобода Н. Р. е конвоиран на 17.06.2022 г. по маршрут от затвора [населено място] до затвора [населено място] със специализиран автомобил /СА/ И. Д. с рег. [рег.номер на МПС] .

Специализираният автомобил, с който е конвоиран ищеца, е регистриран в КАТ – съгласно Наредба № I -45 от 24.03.2000 г. за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства.

Към датата на конвоирането СА И. Д. с рег. [рег.номер на МПС] има издаден годишен технически преглед, че е годен за експлоатация, има застраховка на местата на максималния брой пасажери. Съгласно приложеното към материалите по делото Удостоверение за техническа изправност от 17.05.2024 г. седящите места в СА са 18 +1. За преустройството на автомобила в специализиран е издаден Протокол от 04.06.2015 г. от Изпитвателна лаборатория "Т." /л. 77/. Според Протокола на Т. е извършена промяна на броя на местата от 14+1 на 18+1. Помещението за конвоирани лица е изменено, като е обособено едно общо помещение за десет конвоирани лица и отделно от него четири единични. В помещението има и две отделни седалки за конвоиращи служители.

Съгласно Удостоверение от 08.06.2015 г. от Изпълнителна агенция "Автомобилна администрация" /л. 74/ за изменение на конструкцията на регистрирано пътно превозно средство, на основание на което е регистриран в КАТ- СДВР превозното средство отговаря на приложимите технически изисквания на Наредба №Н-3 от 18.02.2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства, и индивидуално одобряване на пътни превозни средства, регистрирани

извън държавите – членки на ЕС или друга държава – страна по Споразумението за ЕИП, издадена от Министерство на транспорта.

Във връзка със здравословното състояние на ищеца към материалите по делото също така е приложено Заключение от 05.12.2024г. на д-р А. А. от Медико-диагностична лаборатория по ядреномагнитен резонанс „Русев“ ЕООД С. /л. 114/, съгласно което ищецът страда от „дегенеративна ставна и дискова болест на гръбначния стълб от спондилозен и остеохондрозен тип. Дискова херния на ниво С-5 и С-6. Патологична позиция на гръбначния стълб“.

При така установената фактическа обстановка, съдът намира от правна страна следното:

Искът за присъждане на обезщетение е предявен от процесуално легитимирано лице, което твърди, че на 17.06.2022 г. от 8:30ч. до 11:45ч. е претърпяло неимуществени вреди, в резултат на незаконосъобразно действие на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция "Охрана".

Искът е предявен срещу надлежен ответник по смисъла на чл. 205 АПК вр. с чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху конвоирането на арестанти и лишени от свобода.

Във връзка с възражението на ответника, че искът е насочен срещу орган, който не е „специализиран орган по изпълнение на наказанията“ съгласно чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, съдът установи следното: Систематичното тълкуване на разпоредбите, съдържащи се в Част първа от ЗИНЗС не предполага извод, че само министърът на правосъдието и Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГДИН) са специализирани органи по изпълнение на наказанията. Такъв е всеки държавен орган, натоварен с правомощия, релевантни за изпълнението на наказанията, в частност, ГДО, когато конвоира лица, лишени от свобода. Както ГДИН, така и ГДО са юридически лица към министъра на правосъдието, съгласно съответно чл. 12, ал. 2 ЗИНЗС и чл. 2, ал. 1 от Правилника за устройството и дейността на ГДО, издаден на основание чл. 391, ал. 7 от Закона за съдебната власт (ЗСВ). Следователно, и двете дирекции съответстват на изискването, установено в чл. 205, ал. 1 АПК; и двете са специализирани администрации към министъра на правосъдието, изрично посочен в Част първа от ЗИНЗС, изпълняващи дейностите си в съответствие с правомощията, възложени на същия министър /вж. Решение № 12299 от 18.07.2024 г. на АдМС - С. по адм. д. № 217/2024 г./.

Материално-правната уредба на твърдяното право се съдържа в чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ и в чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Разпоредбата на чл. 3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица и задържаните под стража. Основателността на предявения иск предполага установяване наличие на следните материално-правни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по охрана, с които се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението; 3) неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС.

В чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС се съдържа забрана осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на

достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Изброяването е неизчерпателно.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният неин характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от Н. Р. неимуществени вреди – физически неудобства поради малките размери на единичната клетка, в която е бил транспортиран, както и липса на проветряване. В чл. 3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с нормата на чл. 3, ал. 1 от ЗИНЗС, предвиждаща че осъдените не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко или нечовешко отношение. На това право на лишените от свобода съответства насрещното административно задължение, при изпълнение на наказанията да бъдат осигурени условия, обезпечаващи поддържането на физическото и психическото здраве и зачитане на правата и достойнството им (чл. 2, т. 3 от ЗИНЗС). "Нечовешкото" или "унижаващо" отношение предполага страдание или унижение, достигащи отвъд неизбежния елемент на страдание и унижение, свързан с дадена форма на легитимно третиране или наказание. Мерките за лишаване от свобода, според ЕСПЧ, могат често да съдържат такъв елемент, като държавата трябва да осигури на лишеното от свобода лице условия, които са съвместими с уважението към човешкото достойнство, така че начинът и методът на изпълнение на мярката да не го подлагат на стрес и трудности с интензивност, която надминава неизбежното ниво на страданието, свързано със задържането.

Съгласно действащата Инструкция № 1 от 22.03.2019 г. за организацията и реда за осъществяване на конвойната дейност от служителите на ГДИН, обн. ДВ, бр. 27/2019 г. (чл. 1, ал. 3 от същата), конвоирането се извършва със специализирани автомобили, които на основание чл. 11, ал. 2, са оборудвани с необходимите технически, свързочни и помощни средства. Извършването на конвои също така е регламентирано в Правила за условията и реда за осъществяване на конвойна дейност от служителите на ГД "Охрана" (Правилата), утвърдени със Заповед ЛС-04-1228/14.07.2017 г. на Министъра на правосъдието. Според § 1, т. 3 от ДР на Правилата "Специализирани автомобили са транспортни средства, използвани за превоз на лишени от свобода и принудително водени лица, оборудвани със специални технически, помощни, свързочни и комуникационни средства, светлинни и звукови сигнализации, със или без обозначителни знаци и надписи". Нормативните изисквания, според които се оборудват специализираните автомобили са посочени в чл. 15, ал. 3 от Правилата - в автомобила трябва да има нормални условия за пътуване – отопление, вентилация,

климатик, осветление и аварийен изход. В специализирания автомобил следва да бъде обособено едно или няколко помещения за конвоираните лица, осигурени с едностранно заключващо устройство на вратите и неподвижно закрепени места за сядане. Ответникът представя като доказателство за годност на специализирания автомобил, с който е превозван ищеца на процесната дата, Удостоверение за изменение в конструкцията на регистрирано пътно превозно средство, издадено от ИА "АА" на 08.06.2015 г., според което МПС с рег. [рег.номер на МПС] отговаря на приложимите технически изисквания на Наредба № Н-3 от 18.02.2013 г. В чл. 2, ал. 1, т. 5 от Наредба №Н-3/18.02.2013 г. за изменение в конструкцията на регистрираните пътни превозни средства обаче изрично е посочено, че тази наредба не се прилага за автомобили, проектирани и произведени за конвоиране на обвиняеми, подсъдими, на лица с постановена мярка за неотклонение "задържане под стража" или на лица, изтърпяващи наказание "лишаване от свобода". Предвид, че изрично в Наредба №Н-3/18.02.2013 г. е посочено, че тя е неприложима за този вид автомобили, съдът намира, че ответникът не доказва по делото, че направеното изменение на специализирания автомобил, констатирано с протокола от фирма Т., е законосъобразно и отговаря на необходимите за този вид автомобили стандарти. В допълнение, няма предоставени от ответника данни по делото какъв е размерът на помещението за конвоирани лица преди или след изменението. Става ясно единствено, че помещението за конвоирани лица, така, както е създадено от производителя, е било разделено на едно общо "П- образно" за 10 конвоирани и допълнително още четири единични помещения (клетки), в една от които е бил транспортиран ищецът. Местата за конвоирани лица произволно са увеличени, като са създадени четири допълнителни единични клетки. Удостоверението от ИА "Автомобилна администрация" от 08.06.2015 г. не следва да се кредитира, тъй като е издадено съгласно изискванията на Наредба №Н-3 от 18.02.2013 г, която е неприложима в случая. Следователно ответникът не успява да докаже, че извършеното преустройство – добавяне на четири нови места, в едно от които е бил транспортиран ищецът, е законосъобразно и не представлява нарушение на чл. 3 от ЗИНС. Ищецът, предвид едрото му телосложение, е бил поставен в невъзможност да се раздвижи в неосветена и нерегламентирано изградена допълнително клетка в продължение на пътя до затвора на [населено място] до затвора на [населено място] за общо три часа и петнайсет минути. В случаите по ал. 1 на чл. 284 ЗИНС, когато се констатира нарушение, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното. Тъй като ответникът не е оборил тази законова презумпция, следва в полза на ищеца, за когото са настъпили вреди, да се присъди обезщетение /вж. Решение №5975 от 12.10.2023 г. на АдмС – С. по адм. д. №11434 от 2022 г./.

Що се касае до размера на претендираното в исковата молба обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 4500 лева, представляващи изтърпените неудобства и унижение по време на транспортирането на 17.06.2022 г. от затвора – [населено място] до затвора [населено място], същият следва значително да се редуцира, предвид времетраенето на транспортирането, което е продължило около три часа и петнайсет минути. На основание чл. 52 от ЗЗД справедливият размер на обезщетението, съответстващ на претърпяното страдание се преценява от съда на 195 /сто деветдесет и пет/ лева. Съобразно задължителните указания, дадени в т. II от ППВС № 4/1968 г. понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие. Справедливият размер на обезвредата следва да почива на

обективни критерии и да бъде адекватен на претърпените вреди. Обезщетението трябва е съразмерно с вредите и да отговаря, както на конкретните данни по делото, така и на обществените представи за справедливост. То трябва да удовлетворява изискването за справедливост и при съпоставянето му с други случаи по аналогични казуси.

При този изход на спора разноски следва да се присъдят в хипотезата на чл. 286, ал. 3 ЗИНЗС - когато искът се уважи изцяло или частично, съдът осъжда ответника да заплати разноските по производството. По делото е представен договор за правна помощ, видно от който на адв. И. е заплатено в брой адвокатско възнаграждение в размер на 1000лв. В случая, ищецът има право на разноски за адвокатско възнаграждение съобразно уважената част от иска, което се равнява на сумата в размер на 43.33 лева., както и за внесената държавна такса в размер на 10.00 лв. В останалата част на претендираната сума за адвокатско възнаграждение до хиляда лева искането е неоснователно.

Водим от горното и на основание чл. 285 от ЗИНЗС и чл. 203, ал. 2 от АПК във връзка с § 1 от ДР на ЗОДОВ, съдът

#### РЕШИ:

**ОСЪЖДА** Главна дирекция "Охрана" – Министерство на правосъдието да заплати на Н. П. Р. – изтърпяващ наказание ЛС в затвора С. сумата от **195 /сто деветдесет и пет/ лева**, представляваща обезщетение за претърпени вследствие нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС неимуществени вреди, изразяващи се в изтърпени неудобства по време на транспортирането му на 17.06.2022 г. от затвора – [населено място] до затвора [населено място] с микробус на ответника с рег. [рег.номер на МПС] , ведно със **законната лихва** върху посочената сума от момента на предявяване на исковата молба 12.09.2024 г. до окончателното изплащане.

**ОТХВЪРЛЯ** иска за горницата над тази сума до пълния предявен размер от 4500 /четири хиляди и петстотин/ лв.

**ОСЪЖДА** Главна дирекция "Охрана" – Министерство на правосъдието да заплати на Н. П. Р. – изтърпяващ наказание ЛС в затвора С. сумата от **53.33 лева** /петдесет и три и тридесет и три стотинки/ лева разноски за държавна такса и адвокатско възнаграждение.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред тричленен състав на Административен съд София-град в 14-дневен срок.

СЪДИЯ: